

IVN-MEDEDELINGEN FEBRUARI 2016, NR. 12

In deze aflevering:

+ Komende evenementen

- ++ Letteren &cetera
- ++ Opvoering 'Stommen Ridder'
- ++ Marita Mathijssen over 'De hang naar historie'
- ++ In gesprek met...bij Donner
- ++ Love and Civilization: a lecture on Vergil's Georgics
- ++ Internationaal congres Holy Hero(in)es

+ Varia

- ++ Pas verschenen (I): de 100^e *Parelduiker*
- ++ Pas verschenen (II): *Voor de verre prinses*
- ++ Pas verschenen (III): *Nieuwsbrief alumni Nederlands VU*
- ++ Pas verschenen (IV): *Wijdvertakte wortels*
- ++ Pas verschenen (V): *Weerloos voor de rechtbank van de rede*
- ++ *Call for papers* 'Narrating Change, Changing Narratives'
- ++ Schemerarchieven (12)
- ++ De werkbank (12)

1. KOMENDE EVENEMENTEN

1.1. Letteren &cetera

[ingezonden mededeling van Hanneke Marttin, Letterenfonds]

Op donderdag 21 januari neemt NPO Cultura twee edities van de literaire talkshow Letteren &cetera op in de bibliotheek van het Nederlands Letterenfonds. Kenneth van Zijl interviewt zes gasten over hun nieuwste boek.

Van 17.00 tot 18.30 gaat hij in gesprek met **Elisabeth Lockhorn** over haar biografie over schrijver en criminoloog Andreas Burnier (1931-2002): *Metselaar van de wereld*, met dichter **Frans Budé** over zijn nieuwe bundel *Achter het verdwijnpunt*, en met literair vertaler **Peter Bergsma** over de moderne klassieker *De brug van San Luis Rey*, waarmee Thornton Wilder in 1928 de Pulitzer Prize won.

In de tweede talkshow (van 19.30 tot 21.00) vertellen schrijfsters **Mensje van Keulen** en **Marja Pruis** over hun nieuwe romans, *Schoppenvrouw* en *Zachte rit* die beide in

februari verschijnen, en introduceert vertaler **Adri Boon** de Argentijnse auteur César Aira en zijn 'vergeten klassieker' *Hoe ik een non werd*. De entree is gratis maar reserveren is noodzakelijk: www.letterenetcetera.nl

Meer informatie vindt u op: <http://www.letterenfonds.nl/nl/entry/1203/letteren-cetera-18>

Facebook-evenement: <https://www.facebook.com/events/167751443587574/>

1.2. Opvoering 'Stommen Ridder'

[ingezonden mededeling van Perdu]

Gastprogramma: Bredero's onbekende tragikomedie 'Stommen Ridder' wordt weer op de planken gebracht.

Wanneer: zaterdag 23 januari, 20.15 uur (zaal open 19.45 u.)

Waar: [Theater Perdu](#), Kloveniersburgwal 86, Amsterdam

Kaarten € 12.50

[Reserveren](#)

[Alvast inlezen](#)

1.3. Marita Mathijssen over 'De hang naar historie'

[ingezonden mededeling van Vantilt, Nijmegen]

Verdeeld over twee avonden geeft Marita Mathijssen een hoorcollege getiteld 'De hang naar historie, over de obsessie met het verleden in de 19^e eeuw'.

In heel Europa verandert rond 1800 de omgang met geschiedenis. Geschiedenis wordt bij wijze van spreken gedemocratiseerd. Ze is niet meer iets van de adel en enkele geleerden, maar ze is van iedereen. Veel meer mensen maken kennis met geschiedenis omdat ook de kunsten zich de geschiedenis toe-eigenen: de muziek, de schilderkunst, de literatuur, de architectuur. Bovendien dringt ze door in de openbare ruimte, door de oprichting van musea en monumenten en doordat het een vak op scholen en universiteiten wordt.

De eerste avond vond plaats op 11 januari.

De tweede avond kent de volgende thema's: 'Geschiedenis monopoliseert de kunsten' en 'Geschiedenis in de openbare ruimte'

Wanneer: dinsdag 26 januari, 20.00 u.

Waar: [De Rode Hoed](#), Keizersgracht 102, 1015 CV Amsterdam

Kosten: € 12,50; € 20,-

1.4. In gesprek met...bij Donner

Marcel Möring gaat in gesprek met **Elisabeth Lockhorn** over haar boek '**Andreas Burnier - Metselaar van de wereld**', met **Hein Aalders** en **Anton de Goede** over de brieven van **Heere Heeresma**, '**Bleib gesund!**', en met **F. Starik** over zijn nieuwe poëziebundel '**Staat**'.



Wim Brands heeft aangegeven zich voorlopig op zijn kerntaken, tv en lezen, te zullen richten. Hierdoor komen ook de maandelijkse interviews bij Donner te vervallen. De gesprekken worden tijdelijk overgenomen door Marcel Möring.

Wanneer: zondag 31 januari, 14.00 uur

Waar: [Boekhandel Donner](#), Coolsingel 119, Rotterdam

Podium, toegang vrij

1.5. Love and Civilization: a lecture on Vergil's Georgics

[ingezonden mededeling van Spui25]

Tussen 27 januari en 5 februari houdt *Damien Nelis* een zestal lezingen over Vergilius' leerdicht over de landbouw, 'de Georgica'. Dit is de vierde lezing in die reeks. Ze kan zelfstandig gevolgd worden en is geschikt voor een breed publiek.

Liefde en passie spelen een centrale maar uiterst complexe rol in het werk van Vergilius. De Georgica blijkt in deze lezing een sleutel tot Vergilius' houding ten aanzien van deze fenomenen, die in later generaties aanleiding tot felle discussie is geworden, te bevatten.

Damien Nelis is hoogleraar Latijnse letterkunde aan de Universiteit van Genève. Hij is expert op het gebied van de klassieke Latijnse poëzie, en die van Vergilius in het bijzonder.

In een korte inleiding introduceert *David Rijser*, universitair docent Latijn aan de Universiteit van Amsterdam, de spreker, en vat de inhoud van de eerste drie lezingen samen (gegeven op 27, 28 en 29 januari). Na Nelis' lezing is er gelegenheid tot het stellen van vragen.

Let op: de voertaal is Engels (Latijnse teksten worden vertaald).

Wanneer: maandag 1 februari, 16.30-18.30

Waar: Spui 25, Amsterdam

Toegang gratis, maar aanmelding is [verplicht](#)

1.6. Internationaal congres Holy Hero(in)es

[ingezonden mededeling van KANTL, Gent]



Van de website van de Vlaamse Werkgroep Mediëvistiek

Wetenschappers uit binnen- en buitenland presenteren onderzoek op het gebied van laatantieke en vroegmiddeleeuwse hagiografische literatuur, met een focus op de literaire constructie van heldendom.

Klik [hier](#) voor het programma

De organisatie is in handen van het Europese Commissie/ERC-project "Novel Saints", Faculteit Letteren en Wijsbegeerte (Universiteit Gent)

Wanneer: donderdag 18 t/m zaterdag 20 februari

Waar: [Academiegebouw](#), Koningstraat 18, 9000 Gent

→ Louis Grijp, hoogleraar op het terrein van de Nederlandse liedcultuur aan de Universiteit Utrecht, [overleden](#)

→ Kijk ook altijd even in de nieuwste aflevering van Neder-L, de oudste en allerbeste neerlandistische evenementen- en blogbank: <http://www.neder-l.nl> of

<http://nederl.blogspot.com/>

2. VARIA

2.1. Pas verschenen (I): 100^e *Parelduiker*

[ingezonden mededeling van Hein Aalders, Uitgeverij Bas Lubberhuizen]

De honderdste editie van *De Parelduiker* steekt in een zilveren jasje, maar verder is het nummer net zo interessant als de vorige 99. Bijvoorbeeld met een artikel over Drs. P. Dat de dit jaar overleden auteur en vertolker van liedjes als 'Veerpont', 'De commensaal' en 'Dodenrit' een uitzonderlijke persoonlijkheid was wisten we wel. Maar zijn voorouders doen stuk voor stuk niet voor hem onder; de een was nog excentrieker dan de ander.

Zijn grootvader van moederszijde was medeoprichter van een vrijdenkersvereniging en actief als vurig revolutionair. Grootmoeder Nellie van Kol-Poreij was socialiste en een voorvechtster van vrouwenrechten maar ze bekeerde zich tot het spiritisme en de theosofie. Grootvader van vaderszijde was een uitgesproken antisemiet en ook de vader van Drs. P had nazisympathieën. Toch: allen rijmde net als Heinz Polzer graag en zagen hun woorden en gedachten gedrukt. Drs. P-kenner en -verzamelaar Jaap van den Born doet er verslag van zonder de strapatsen van de student, barpianist en reclameman Heinz Polzer te veronachtzamen. Met illustraties uit het familiearchief.

Verder in dit nummer aandacht voor:

- de eerste jaren van het schrijverschap van Geerten Meijnsing als lid van het schrijverscollectief **Joyce & Co**,
- een nooit gepubliceerd interview met **Marcus A. Heeresma**,
- voor **Frank van der Goes**, heraut van de schone zaak van het socialisme,
- voor Nico Jesse en Franz Tumler en
- voor de onlangs overleden vertaler en schrijver **Jean Schalekamp**.

De *Parelduiker* 2015/5 is in december 2015 verschenen.

isbn 978 90 5937 421 8 (ook via het cb bestelbaar).

64 blz. € 12,50. Abonnement (5 nummers p.j.) € 49,90. Digitaal abonnement (pdf) € 34,90.

De Parelduiker is een uitgave van de Stichting Het Oog in 't Zeil i.s.m. Uitgeverij Bas Lubberhuizen en wordt financieel ondersteund door het R.O. van Gennep Fonds en de Stichting Vrienden van De Parelduiker. Redactie Hein Aalders (eindredactie), Marco Daane, Marco Entrop, Marsha Keja, Menno Voskuil en Thijs Wierema.

Zie ook: www.parelduiker.nl

2.2. Pas verschenen (II): *Voor de verre prinses*

[ingezonden mededeling van Laurens Jz Coster, Amsterdam]

Voor de verre prinses, veertien liefdesbrieven over en naar aanleiding van evenveel Nederlandstalige gedichten, verscheen in 2015 op de Laurens Jz Costersite. **Chrétien Breukers** beschrijft (op verzoek van zijn geliefde) gedichten die hem een leven lang zijn bijgebleven, wat die gedichten voor hem betekenen en wat voor hem het verband is tussen poëzie, leven en liefde. Persoonlijke notities die samen een korte geschiedenis van de Nederlandstalige poëzie vormen.

[Hier te downloaden](#)

2.3. Pas verschenen (III): *Nieuwsbrief alumni Nederlands VU*

[ingezonden mededeling van Roel Zemel, VU Amsterdam]

In december 2015 verscheen nr. 38 van de reeks nieuwsbrieven voor alumni Nederlands aan de VU. Het is tevens het laatste nummer. Met o.a.: terugblikken van Roel Zemel en Olf Praamstra op hun loopbanen, nieuws over de biografie in wording van J.A. dèr Mouw, in memoriams voor Erik Menkveld en Elrud Ibsch en veel ontwikkelingen in de (VU-)neerlandistiek.

[Hier](#) te lezen

2.4. Pas verschenen (IV): *Wijdvertakte wortels*

[Ingezonden mededeling van Jan Noordegraaf, Amsterdam]

Frans Hinskens, *Wijdvertakte wortels: over etnolectisch Nederlands*. Amsterdam: AUP 2016. 112 pp. ISBN 978-94-6298-122-5. Prijs: euro 14,95.

In de reeks Meertens Nieuwjaarsuitgaven is onlangs het door de auteur als een 'overzichtswerkje' gekenschetste *Wijdvertakte wortels* verschenen. Dit nieuwsjaargeschenk 2016 van het Meertens Instituut gaat over etnolecten, d.w.z. taalvariëteiten die van oorsprong gesproken worden door een bepaalde etnische groep, zoals Indisch Nederlands, Surinaams Nederlands, Marokkaans Nederlands. De schrijver ervan is Frans Hinskens, als onderzoeker Variatielinguïstiek verbonden aan het Meertens Instituut en tevens bijzonder hoogleraar Taalvariatie en Taalverandering aan de Vrije Universiteit te Amsterdam. Hij heeft zijn onderwerp van verschillende kanten belicht, zoals uit de inhoudsopgave wel blijkt. De stof wordt gepresenteerd in een vijftal hoofdstukken, te weten:

1. Taal, dialect, sociolect, etnolect en wat dies meer zij (9-27)
2. Een kijkje in het verleden. Joods Nederlands (28-42)

3. Een blik over de grenzen. Etnisch gekleurd Spaans, Engels, Duits en Zweeds (43-57).
4. Etnisch gekleurd Nederlands nu (58-76)
5. Marokkaans en Turks Nederlands (77-103).

Wijdvertakte wortels is voorzien van veel kleurrijke illustraties. Een literatuurlijst is toegevoegd (104-111) evenals een overzicht van de internetbronnen (112). Bij elk van de bibliografische items is genoteerd bij welk hoofdstuk de literatuurverwijzing hoort en via de internetbronnen (in de lopende tekst staan er trouwens nog meer vermeld) valt er veel te zien en te beluisteren. In zijn voorwoord noteert Hinskens ten behoeve van de professionele lezer een nadrukkelijk *caveat*. Hij merkt op dat hij ernaar heeft gestreefd om zijn tekst toegankelijk te maken voor niet-taalkundigen. Dat houdt in dat er weinig vakterminologie gebruikt wordt en dat onderzoeksbevindingen veelal sterk vereenvoudigd zijn samengevat, 'overigens zonder geweld te doen aan de wetenschappelijke waarheid of wat daarvoor doorgaat', zo voegt Hinskens eraan toe. Op Youtube is een interview te zien en te horen waarin Hinskens zelf nadere toelichting geeft op de inhoud van zijn boek.

Talen veranderen, maar ook mensen en instituten zijn in beweging. In 2016 gaat het Meertens Instituut, zoals bekend, waarschijnlijk verhuizen van de Joan Muyskenweg naar de Oudezijds Achterburgwal in het centrum van Amsterdam. Ook treedt er een nieuwe directeur aan. Laten we hopen dat ondanks deze veranderingen de traditie van een informatief en goed verzorgd nieuwjaarsgeschenk in ere zal worden gehouden.

2.5. Pas verschenen (V): 'Weerloos voor de rechtbank van de rede'

[ingezonden mededeling van Uitgeverij Verloren]

Bij Uitgeverij Verloren verscheen zopas *Weerloos voor de rechtbank van de rede. De bijbel en het vrije denken in Nederland 1855-1955* van C. Houtman in de reeks *Bibliotheca Dissidentium Neerlandicorum*.

Bittere haat tegen de Bijbel dreef in 1859 een jong edelman ertoe een omvangrijk geschrift te publiceren met als doel het heilige boek van de christenen van alle luister te ontdoen. Vanwege de schokkende inhoud werd het al spoedig genegeerd en vergeten.

In deze studie wordt het opnieuw voor het voetlicht gebracht. Ook wordt de verscholen schrijver, Ferdinand Alexander de Mey van Alkemade (1828-1864), geïdentificeerd. Zijn Bijbelkritiek wordt vergeleken met die van Multatuli en in het perspectief geplaatst van een eeuw vrijdenken en de Bijbel in Nederland. Met voorbeelden wordt gedemonstreerd hoe de vrijdenkers de Bijbel met geheel andere ogen lazen dan de christelijke, stichtelijke uitleggers. Steeds was het gezag van de Bijbel in het geding. De vrijdenkers legden zijn kwetsbaarheid bloot, maar waren meer nog dan anti-Bijbel, antiklerikaal en gekant tegen het op de Bijbel gebaseerde program van de geestelijkheid.

Dr. C. Houtman is emeritus hoogleraar Oude Testament aan de Protestantse Theologische Universiteit (Amsterdam/Groningen).

Weerloos voor de rechtbank van de rede. De bijbel en het vrije denken in Nederland 1855-1955, Verloren, paperback, 330 pag., € 35,-
ISBN 9789087045418

[Inkijkexemplaar en bestellen](#)

2.6. *Call for papers 'Narrating Change, Changing Narratives'*

Van 29 juni t/m 2 juli vindt aan het University College Dublin het congres 'Low Countries: Narrating Change, Changing Narratives' van de Association for Low Countries Studies plaats.

ALCS heeft een *call for papers* gepubliceerd op de [site van de IVN](#) en op de [ALCS-site](#)

2.7. Schemerarchieven (12)

[Wat zijn de ideeën over actieve openbaarheid van archieven?](#)

2.8. De werkbank (12)

[Zin in poëzie voor kinderen?](#)

*Reacties, opmerkingen en bijdragen
(en natuurlijk ook e-adreswijzigingen) naar:*

*Wim Klooster of Guido Leerdam,
wgk@xs4all.nl of guidoleerdam@gmail.com
www.ivn.nl*



INTERNATIONALE VERENIGING VOOR NEERLANDISTIEK